

นโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

นโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๗

จำนวนพิมพ์ ๔๐,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่ กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๕๓๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๕๒๓๒

เอกสารสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๗/๒๕๕๗

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

๗๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

โทร. ๐-๒๕๖๑-๔๕๖๗ โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๕๑๐๑

นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจในการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่าสำนักงานในส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยกระดับคุณภาพและการให้บริการเพื่อให้เด็กไทยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและสาธารณชนเกิดความพึงพอใจ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็เป็นอีกวาระหนึ่งที่มีการปรับเปลี่ยนแปลงภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เล่มนี้ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิต จุดมุ่งหมาย จุดเน้น การดำเนินงาน กลยุทธ์ และปัจจัยสู่ความสำเร็จ เพื่อให้สำนักในส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินงานและขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปพร้อมกันต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หน้า

๑	นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
๔	ผังมโนทัศน์นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
๕	บทที่ ๑ ความเป็นมา
๒๑	บทที่ ๒ องค์ประกอบนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒๓	วิสัยทัศน์
๒๓	พันธกิจ
๒๔	เป้าประสงค์
๒๕	ยุทธศาสตร์
๓๒	ผลผลิต
๓๓	จุดเน้น
๓๗	บทที่ ๓ การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ
๔๕	ภาคผนวก ก
๕๔	ภาคผนวก ข
๕๗	ภาคผนวก ค
๖๐	ภาคผนวก ง
๖๒	ภาคผนวก จ
๗๐	ภาคผนวก ฉ
๗๑	ภาคผนวก ช
๗๓	ภาคผนวก ซ
๗๔	คณะทำงาน

นโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดใต้นั้น มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป และการดำรงชีวิตในอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑. เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบ และกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

๒. เร่งพัฒนาความแข็งแกร่งทางการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท รวมถึงเด็กพิการ และด้อยโอกาส มีความรู้ และทักษะแห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กันไป โดยเฉพาะทักษะการอ่าน เขียน และการคิด เพื่อให้มีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาระดับสูง และโลกของการทำงาน

๓. เร่งปรับระบบสนับสนุนการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อม การเรียนรู้

๔. ยกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

แก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียน ที่สอดคล้องกับวิชาชีพ

๕. เร่งสร้างระบบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นองค์กรคุณภาพ ที่แข็งแกร่ง และมีประสิทธิภาพ มีความสามารถรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และมาตรฐานได้เป็นอย่างดี

๖. เร่งรัดปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง มีแรงบันดาลใจ และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจน เป็นสถานศึกษาคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล

๗. สร้างระบบการควบคุมการจัดการการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ที่มีข้อมูล สารสนเทศ และข่าวสาร เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนอย่างพร้อมบริบูรณ์ และมีนโยบายการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม

๘. สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน เร่งรัดการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ปรับปรุงระบบของโรงเรียน ให้เป็นแบบร่วมคิดร่วมทำการมีส่วนร่วม และการประสานงาน สามารถใช้เครือข่ายการพัฒนาการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ กลุ่มบุคคล องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรสังคมอื่น

๙. เร่งปรับระบบการบริหารงานบุคคล มุ่งเน้นความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม ให้เป็นปัจจัยหนุนในการเสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพ ขวัญและกำลังใจ สร้างภาวะจูงใจ แรงบันดาลใจ และความรับผิดชอบต่อความสำเร็จตามภาระหน้าที่

๑๐. มุ่งสร้างพลเมืองดีที่ตื่นตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้ และทำให้การศึกษานำการแก้ปัญหาสำคัญของสังคม

๑๑. พุ่มพามาตรการเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่พัฒนาแล้ว และโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ได้คุณภาพ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนต้องเสียโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

ผังมโนทัศน์นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

วิสัยทัศน์	การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย					
พันธกิจ	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร	พัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา			
ยุทธศาสตร์	พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท	ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและเสมอภาค	พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	พัฒนาระบบการสนับสนุนการจัดการศึกษา		
กลยุทธ์	๑. จัดระบบข้อมูลผู้เรียน ๒. สร้างความเข้าใจในการจัดให้สังคม ๓. จัดงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบท ๔. นำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ๕. ใช้สื่อนวัตกรรมที่หลากหลาย ๖. จัดระบบนิเทศ ติดตามและรายงานผล ๗. แผนแนวผู้เรียน ๘. นำการทดสอบต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งในการสอน ๙. ส่งเสริมประกันคุณภาพภายใน ๑๐. สอนทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ๑๑. ส่งเสริมภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อสารและภาษาอาเซียน ๑ ภาษา ๑๒. ประสานการรับนักศึกษาให้คัดเลือกอย่างหลากหลาย	๑. พัฒนาข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ๒. บริหารงบประมาณรายหัวตามตัวผู้เรียน ๓. ให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพจบหลักสูตร ๔. สนับสนุนโรงเรียนที่มีคุณภาพครอบคลุมทุกตำบล ๕. สนับสนุนโรงเรียน ม.ปลายในพื้นที่พิเศษสอนวิชาชีพ ๖. ส่งเสริมการจัดที่หลากหลายเหมาะสมและได้คุณภาพตามมาตรฐาน ๗. สนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง ๘. ประสานช่วยเหลือและจัดการศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็กที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร์	๑. พัฒนางานความรู้และสมรรถนะของครูผ่านการปฏิบัติจริงและการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ๒. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มที่มีความจำเป็น ต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วน ๓. เสริมสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงานสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ๔. ประสานและสนับสนุนองค์กรและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมและจัดสรรครูที่มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและสังคม	๑. กระจายอำนาจ ๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ๓. ส่งเสริมให้โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรคณะบุคคลมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน		
	การศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย					
เป้าประสงค์	นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย และได้สมดุลและนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ	ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค	ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสมและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีประสิทธิภาพและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานระดับสากล	สพฐ. บูรณาการการทำงาน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ และความรับผิดชอบต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา	พื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นพิเศษ

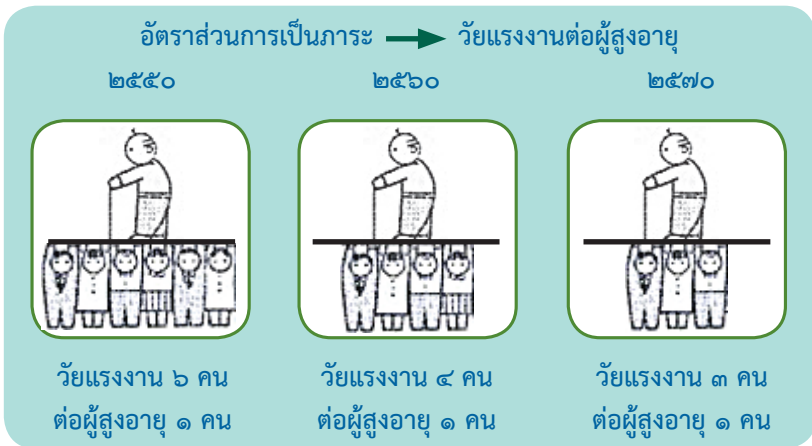
บทที่ ๑

ความเป็นมา

ในสภาพปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดคะเนว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ อัตราส่วนการเป็นภาระของประชากรวัยแรงงานต่อประชากรผู้สูงอายุ จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นดังภาพต่อไปนี้

- การลงทุนด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข และด้านสวัสดิการสังคม
- การมีอัตราภาวะเจริญพันธุ์ที่ต่ำกว่าระดับทดแทน อาจเป็นปัญหาในระยะยาว
- ประชากรรวมของประเทศ ๖๖.๐๔ ล้านคน ปี ๒๕๕๐ จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงจนถึงปี ๒๕๖๘ มีจำนวนประชากรสูงสุด ๗๐.๖๕ ล้านคน และเริ่มลดลงจากนั้น

ภาพประกอบ ๑ แผนภูมิแสดงอัตราส่วนการเป็นภาระ (วัยแรงงานต่อผู้สูงอายุ : Aged Dependency Rate)^๑

^๑สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๕๑). วิสัยทัศน์ประเทศไทย...สู่ปี ๒๕๗๐. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๓. หน้า ๔๖. กรกฎาคม-กันยายน

กล่าวคือ จากเดิมในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ประชากรวัยแรงงาน ๖ คน ดูแลประชากรวัยสูงอายุ ๑ คน ในขณะที่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ต้องใช้ประชากรวัยแรงงาน ๔ คน ต่อประชากรวัยสูงอายุ ๑ คน และลดลงเป็น ๓ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ประชากรวัยแรงงานแต่ละคนจึงต้องมีการะมากขึ้น เพื่อดูแลประชากรวัยสูงอายุที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นอกเหนือจากสถานการณ์ด้านประชากรดังกล่าว ช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ ให้เอื้อต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อก้าวออกจากกับดักของประเทศรายได้ปานกลาง ย่อมส่งผลให้การศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานทวีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากประเทศต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันกับนานาชาติ จนสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อการดูแลประชากรวัยสูงอายุของไทย ซึ่งมีสัดส่วนต่อประชากรวัยอื่น ๆ สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความจำเป็นในสถานการณ์ข้างต้น จึงมุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนในมิติด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนบรรลุศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะการอ่านเขียนและคิดคำนวณที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในอนาคต อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ สาระสำคัญดังนี้

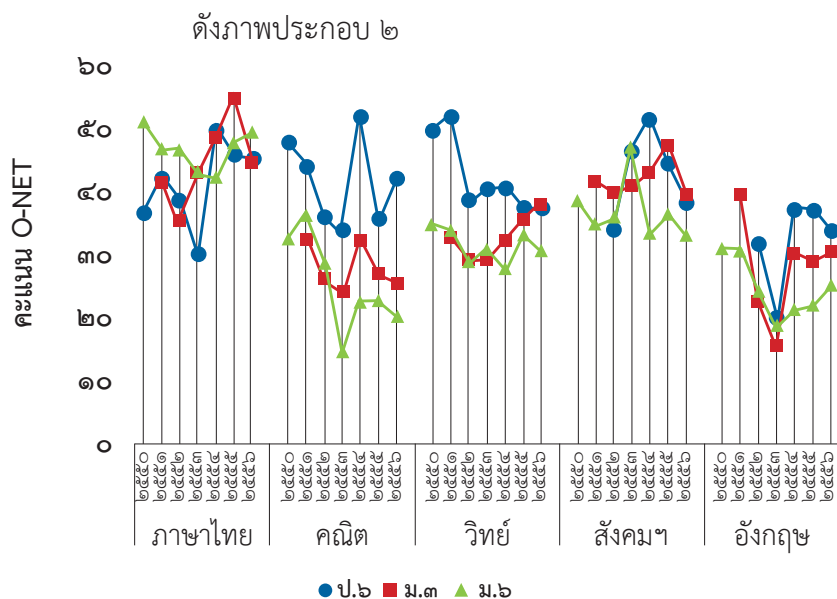
๑. ด้านคุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยยังไม่ถึงระดับมาตรฐานสากล ถึงแม้จะมีแนวโน้มว่าจะดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพผู้เรียนในระดับนานาชาติ ซึ่งในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ และระดับนานาชาติ เป็นดังต่อไปนี้

๑.๑ ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา ๒๕๕๖ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในวิชาหลัก ๕ วิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ ไม่มีระดับชั้นใดที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ ๕๐ รายละเอียดดังนี้

- วิชาภาษาไทย ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกระดับชั้น สูงกว่าร้อยละ ๔๐ โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีคะแนนสูงขึ้น ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีคะแนนน้อยกว่าปี ๒๕๕๕ โดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีคะแนนน้อยกว่าปีก่อนประมาณ ๑๐ คะแนน
- วิชาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีคะแนนเกินกว่าร้อยละ ๔๐ ซึ่งเป็นคะแนนที่สูงขึ้นกว่าปีก่อนและสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยทั้งสองชั้นมีคะแนนน้อยกว่าปีก่อนเล็กน้อย
- วิชาวิทยาศาสตร์ ทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีคะแนนสูงกว่าร้อยละ ๓๐ โดยมีเพียงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีคะแนนสูงกว่าปีก่อน
- วิชาสังคมศึกษา ทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ระดับชั้นมีคะแนนอยู่ระหว่างร้อยละ ๓๐-๔๐ โดยล้วนมีคะแนนต่ำกว่าปีที่ผ่านมา
- วิชาภาษาอังกฤษ คะแนนอยู่ในระหว่างร้อยละ ๒๕-๓๔ โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีคะแนนสูงกว่าปีที่ผ่านมา

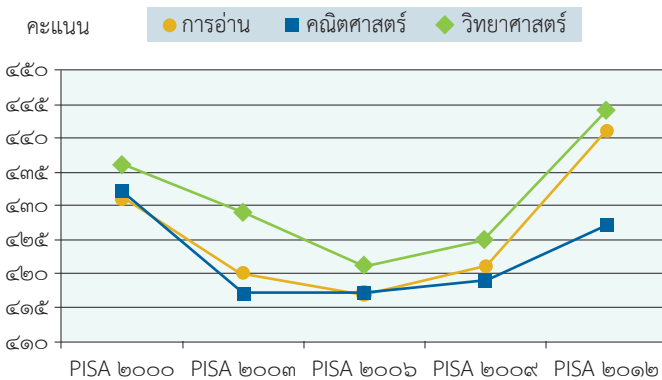

ภาพประกอบ ๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๖

๑.๒ ผลการประเมินระดับนานาชาติ

๑.๒.๑ ผลการทดสอบ Programme for International Student Assessment (PISA) ซึ่งเป็นการทดสอบนักเรียนอายุ ๑๕ ปี ในระดับนานาชาติ เมื่อพิจารณาผลของนักเรียนจากประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการทดสอบปี ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖) นักเรียนไทยได้ผลคะแนนสูงกว่าทั้งมาเลเซีย และอินโดนีเซียทุกวิชา แต่ต่ำกว่าสิงคโปร์ ซึ่งมีผลคะแนนทุกวิชาในกลุ่มบนสุดของโลก และเวียดนาม ซึ่งเพิ่งเข้าทดสอบเป็นครั้งแรก ทั้งสองประเทศมีผลคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD ในขณะที่นักเรียนไทยยังมีคะแนนไม่ถึงค่าเฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มประเทศ OECD

เมื่อเปรียบเทียบ PISA ปี ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๓) กับปี ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖) พบว่าในปี ๒๐๑๒ นักเรียนไทยมีผลการประเมินเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน ในด้านการอ่านและวิทยาศาสตร์ โดยคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย และเมื่อจัดลำดับจาก ๖๕ ประเทศ การอ่านของนักเรียนไทยอยู่ในช่วงลำดับที่ ๔๗-๕๑ คณิตศาสตร์อยู่ในช่วงลำดับที่ ๔๘-๕๒ และวิทยาศาสตร์อยู่ในช่วงลำดับที่ ๔๗-๔๙

ภาพประกอบ ๓ คะแนนผลการทดสอบ PISA ของนักเรียนไทย ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๐-๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๕๖)

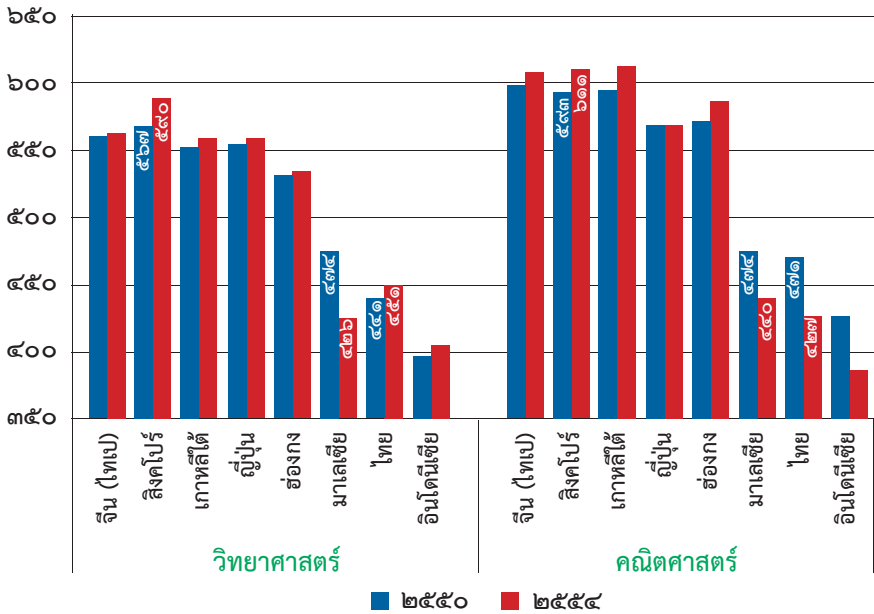
เมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบที่ผ่านมาตั้งแต่การทดสอบครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ นักเรียนไทยทำคะแนนสอบได้สูงกว่าทุกปีที่ผ่านมา ในวิชาวิทยาศาสตร์และการอ่าน และทั้ง ๓ วิชา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สามารถทำคะแนนได้สูงขึ้นอย่างมาก ทั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม (เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖) และขยายโอกาสทางการศึกษา (โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และในบางโรงเรียนเปิดสอน

ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) โดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถทำคะแนนวิชาคณิตศาสตร์และการอ่านเพิ่มขึ้นถึงหนึ่งระดับ อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินในปีนี้จากการวิเคราะห์ผลจำแนกตามภูมิภาคพบว่า นักเรียนในภาคกลางยกเว้นกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล มีคะแนนต่ำกว่าภาคอื่น ๆ โดยระหว่างกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ผลคะแนนต่างกันมาก กลุ่มโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ไม่เพียงคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD คะแนนยังสูงเปรียบเทียบกับประเทศผู้นำของโลก (วิทยาศาสตร์ ๕๖๕ การอ่าน ๕๕๔ ทั้งสองวิชามีคะแนนต่ำกว่าเพียงเซียะไฮ้-จีน ซึ่งเป็นอันดับหนึ่งของโลก คณิตศาสตร์ ๕๗๐ ต่ำกว่าเพียงเซียะไฮ้-จีน และสิงคโปร์) ในขณะที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องในโรงเรียนทุกประเภท

๑.๓ ผลการประเมินระดับนานาชาติ TIMSS ปี ๒๐๑๑

เมื่อเทียบกับ ปี ๒๐๐๗ พบว่านักเรียนไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีผลคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์สูงขึ้นเป็นอันดับที่ ๒๕ ของจาก ๖๓ ประเทศทั่วโลก และขึ้นมาเป็นอันดับสองของภูมิภาคอาเซียน รองจากสิงคโปร์ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ของไทยพบว่าลดลงเช่นเดียวกับมาเลเซียและอินโดนีเซีย โดยมาเลเซียอยู่ในอันดับที่ ๒๖ สูงกว่าไทยที่อันดับที่ ๒๘ ดังภาพประกอบ ๔

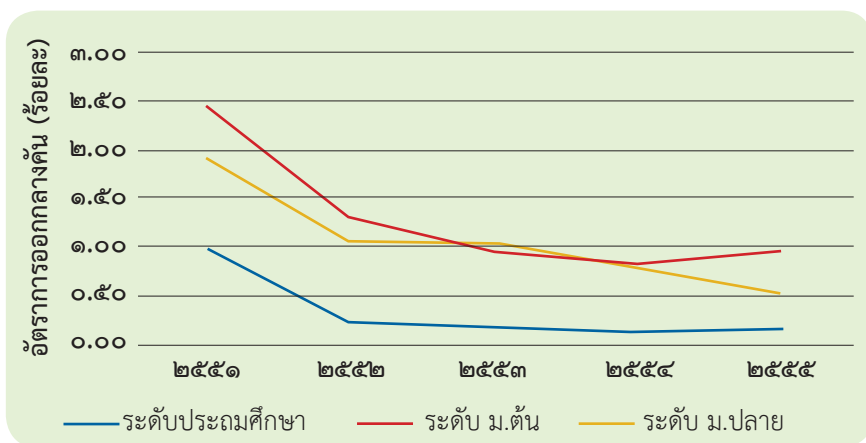
ภาพประกอบ ๔ แนวโน้มคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์จากการประเมิน TIMSS ของไทย ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔

- ที่มา :
๑. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สถิติและตัวชี้วัดทางการศึกษาของประเทศไทย ๒๕๕๕. ไตรมาส ๑ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๖.
 ๒. สำนักทดสอบทางการศึกษา, ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรกฎาคม ๒๕๕๒.

๒. ด้านโอกาสทางการศึกษา

ที่ผ่านมาการจัดการศึกษาของประเทศไทยประสบความสำเร็จด้านการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสามารถเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร อายุระหว่าง ๑๖-๖๔ ปี จากร้อยละ ๕.๓ ในปี ๒๕๒๙ เป็นร้อยละ ๘.๓ ในปี ๒๕๕๓ และเพิ่มการเรียนรู้ต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ได้แก่ การเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากร้อยละ ๖.๙ ในปี ๒๕๒๙ เป็นร้อยละ ๕๓.๗ ในปี ๒๕๕๓^๑ นอกจากนี้ ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๕๑ ถึง ๒๕๕๕ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผลการดำเนินโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๑๕ ปี ดังแสดงในภาพประกอบ ๕

ภาพประกอบ ๕ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สพฐ. ปีการศึกษา ๒๕๕๑-๒๕๕๕

^๑ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ (๒๕๕๕). ผลกระทบของการสร้างความรับผิดชอบทางการศึกษาต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนไทย เอกสารนำเสนอในการสัมมนาวิชาการ ประจำปี ๒๕๕๔ เรื่องยกเครื่องการศึกษาไทย :สู่การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง. ร่วมจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานปฏิรูป และมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ เซ็นทรัลเวิลด์.

แม้เด็กไทยส่วนใหญ่ได้รับโอกาสทางการศึกษาโดยมีอัตราการเข้าเรียนก่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรวัยเรียน แต่เมื่อพิจารณาประชากรกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ กลุ่มผู้มีรายได้น้อยร้อยละ ๑๐ ของประชากร ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษา โดยมีระดับการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงร้อยละ ๙๔ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างชายหญิง กลุ่มเด็กชายมีแนวโน้มที่จะไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนและเสี่ยงต่อการออกกลางคัน^๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องส่งเสริมการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับประชากรวัยเรียนในกลุ่มนี้ต่อไป

๓. ด้านการบริหารจัดการ

แม้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา จะได้รับการรับรองถึงกว่าร้อยละ ๘๐ แต่การกระจายอำนาจการบริหารจัดการ สู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการบริหารจัดการ ยังทำได้น้อย^๒ สถานศึกษาที่มีศักยภาพและความพร้อมสูงในการจัดการศึกษามีเพียงร้อยละ ๑๗^๓ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของไทยเมื่อจัดลำดับแล้ว ถือว่าต่ำ โดยเมื่อพิจารณางบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อยู่ที่อันดับ ๕๒ จาก ๕๗ ประเทศที่เข้าร่วมรับการประเมินสมรรถนะในการแข่งขัน ด้านการศึกษาปี ๒๕๕๒ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณ

^๑ คำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔.

^๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๒). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑). สิ่งพิมพ์ สกศ. ลำดับที่ ๕๗/๒๕๕๒.

^๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๕). รายงานการวิจัยการประเมินศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา. สิ่งพิมพ์ สกศ. ลำดับที่ ๑๗/๒๕๕๕.

ให้ในสัดส่วนที่สูง แต่ประสิทธิภาพการใช้จ่ายอยู่ในเกณฑ์ต่ำ^๑ โดยงบประมาณการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยยังคงถูกจัดสรรจากด้านอุปทานเป็นหลัก และงบประมาณกว่าร้อยละ ๗๕ ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนนักเรียนโดยตรง^๒

๔. ความสามารถในการแข่งขัน

กุญแจสำคัญในการแข่งขันในเวทีโลก คือ คุณภาพและสมรรถภาพของคนไทยทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเด็กไทย ให้มีความพร้อมรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุในอนาคต คุณภาพและสมรรถภาพดังกล่าว หมายถึงความสามารถในการอ่าน เขียน การคิดคำนวณ คณิตวิเคราะห์ ความสามารถทางเทคโนโลยี และการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาสากล และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ เด็กไทยควรมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ ความรู้ในวิชาแกนตามศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม และทักษะทางข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยี^๓ พร้อมทั้งทักษะชีวิตในระบบเศรษฐกิจสังคมพหุวัฒนธรรมท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงสถานการณ์รุนแรงและภัยพิบัติต่าง ๆ นอกจากนี้จริยธรรมในการทำงาน เป็นคุณสมบัติของพนักงานที่ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรเอกชนในประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา พิจารณาว่าสำคัญที่สุด เหนือกว่าการทำงานเป็นทีม การมีความสามารถในการตัดสินใจ การคิดวิพากษ์ ความสามารถในการใช้

^๑วิทยาการ เชียงกุล (๒๕๕๓). สภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๑/๒๕๕๒ : บทบาทการศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม. ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๑๘/๒๕๕๓.

^๒มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (๒๕๕๖). รายงานฉบับสมบูรณ์การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ.

^๓วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๕). การจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ ๒๑. วันที่ได้รับข้อมูล ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ จากแหล่งข้อมูล http://www.scbfoundation.com/projects/wcms/userfiles/files/moso_market๓/Review_doc.pdf

คอมพิวเตอร์ และความสามารถในการอ่านและคำนวณขั้นพื้นฐาน^๑ (รายละเอียด ดังภาคผนวก ข) ความท้าทายดังกล่าวเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาไทยต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยการเรียนรู้ยุคใหม่ต้องสอนให้น้อยลงและเรียนรู้ให้มากขึ้น ให้ความสำคัญกับทักษะมากกว่าสาระการเรียนรู้ ให้นักเรียนเป็นผู้ชี้ทิศทางการเรียนรู้ เรียนแบบร่วมมือกัน เรียนกันเป็นทีม และประเมินผลแบบใหม่โดยถามวิธีคิด ประเมินเป็นทีม และข้อสอบไม่เป็นความลับ แต่เป็นตัวกระตุ้นให้เรียนรู้^๒

แต่ในปัจจุบัน การศึกษาไทยยังไม่สามารถให้การศึกษาที่มีคุณภาพ และเตรียมความพร้อมนักเรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับประชาคมโลกได้เท่าที่ควร แม้แต่การพิจารณาดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ พบว่า ประเทศไทยมีดัชนีการพัฒนามนุษย์ในอันดับที่ ๘๑ จากทั้งหมด ๑๓๔ ประเทศ ซึ่งเป็นลำดับที่ต่ำกว่าอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้อันดับที่ ๓๔ โดยประเทศไทยมีสภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่าประเทศที่มีประชากรและทรัพยากรใกล้เคียงกัน สะท้อนว่าประเทศไทยพัฒนาน้อยกว่าประเทศอื่น นอกจากนี้ ดัชนีชี้วัดความสามารถทางการแข่งขันเปรียบเทียบกับ ๖๐ ประเทศ โดย IMD ในปี ๒๕๕๗ พบว่า ลดลงจากเดิม ๒ อันดับ มาอยู่ที่อันดับที่ ๒๙ โดยตัวชี้วัดด้านการศึกษาโดยรวมอยู่อันดับที่ ๕๔ ซึ่งตัวชี้วัดที่อันดับลดลงมากที่สุด คือ คุณภาพอุดมศึกษาที่ตอบสนองต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ตามด้วยอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา และตัวชี้วัดด้านการศึกษาที่ถูกจัดลำดับไว้ต่ำที่สุดที่ลำดับ ๕๗ คือ ผลการสอบ TOEFL รายละเอียดดังนี้

^๑Conference Board (May, ๒๐๑๓). *The Business Council Survey of Chief Executive*. แหล่งข้อมูล http://www.thebusinesscouncil.org/assets/TCB_BCS_MAY_๒๐๑๓.pdf วันที่ได้รับข้อมูล ๓ เมษายน ๒๕๕๗ หน้า ๗-๘.

^๒วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๕). *การจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ ๒๑*. วันที่ได้รับข้อมูล ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ จากแหล่งข้อมูล http://www.scbfoundation.com/projects/wcms/userfiles/files/moso_market๓/Review_doc.pdf

ตารางการจัดอันดับคะแนนด้านการศึกษาของไทย โดย ไอเอ็มดี (International Institute for Management Development : IMD) ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔)		
ตัวชี้วัด	อันดับเปรียบเทียบ ๖๐ ประเทศ	การเปลี่ยนแปลงอันดับ เมื่อเปรียบเทียบปี ๒๕๕๖
งบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	๔๒	๐
งบประมาณด้านการศึกษาต่อระดับรายได้ต่อคน	๕๓	๐
งบประมาณด้านการศึกษาต่อนักเรียน	๔๑	-๖
สัดส่วนนักเรียนต่อครูในระดับประถมศึกษา	๓๔	+๒๐
สัดส่วนนักเรียนต่อครูในระดับมัธยมศึกษา	๕๔	+๒
อัตราการเข้าเรียนมัธยมศึกษา	๕๕	-๗
อัตรากลุ่มประชากรอายุ ๒๕-๓๔ ที่จบการศึกษามัธยมศึกษา	๕๐	-๒
จำนวนนักเรียนต่างชาติในระดับอุดมศึกษาต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน	๔๗	+๑
จำนวนนักเรียนไทยที่เรียนต่ออุดมศึกษาในต่างประเทศ ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน	๕๐	-๑
ผลการทดสอบพีซ่า ปี ๒๐๑๒	๔๔	๐
ผลการทดสอบ TOEFL	๕๗	-๑
คุณภาพการศึกษา	๔๙	-๖
คุณภาพการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน	๔๔	๑
คุณภาพอุดมศึกษาที่ตอบสนองต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจ	๔๘	-๑๐
คุณภาพการศึกษาด้านบริหารที่ตอบสนองภาคธุรกิจ	๔๒	-๔
อัตราประชากรอายุมากกว่า ๑๕ ปี ที่ไม่รู้หนังสือ	๕๐	-๓
ทักษะทางภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของนายจ้าง	๕๑	-๑

ที่มา : สสค.

ดังนั้น หากประเทศไทย โดยทุกภาคส่วนในสังคมไทยไม่หันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง จะส่งผลให้ความสามารถของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในโลก ลดต่ำลงไปอีก^๑

^๑วิทยาการ เชียงกุล (๒๕๕๓). สถานะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๑/๒๕๕๒ : บทบาทการศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม. ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สังกัด สกศ. อันดับที่ ๑๘/๒๕๕๓.

จากข้อมูลข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๙) รายละเอียดตามภาคผนวก ก และ ข และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘) ของกระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งในส่วนกลาง และในเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศจากแบบสอบถามจากการประชุมสัมมนาข้อเสนอแนะนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ มหานาค กรุงเทพมหานคร และจากการประชุมปฏิบัติการจัดทำร่างนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในวันที่ ๒๖-๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ มหานาค กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ด้วยตระหนักดีว่า การศึกษายังมีโอกาสพัฒนาได้ในสังคมไทยเนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ยังคงคาดหวัง และให้ความสำคัญอย่างสูงต่อการศึกษาของบุตรหลานของตน โดยในปี ๒๕๕๒ ครั้วเรือนไทยใช้จ่ายเพื่อการศึกษาว่า ๗๘,๘๒๕ ล้านบาท^๑ การปฏิบัติงานในระยะต่อไปของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเน้นย้ำการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในมิติของคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกการกระจายอำนาจเดิม และการส่งเสริมการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อคุณภาพนักเรียนให้แก่ผู้ปฏิบัติ ทั้งในส่วนกลางในเขตพื้นที่การศึกษา และในโรงเรียน รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาเพิ่มเติมในประเด็นที่เป็นความท้าทายต่าง ๆ ซึ่งมีสาระสำคัญในบทต่อไป

^๑มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (๒๕๕๖). รายงานฉบับสมบูรณ์การจัดทำยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ.

บทที่ ๒

องค์ประกอบนโยบาย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศ และของโลก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ผลผลิต และจุดเน้น ดังนี้

วิสัยทัศน์

การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล^๑ บนพื้นฐานของความเป็นไทย

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์^๒ ตามหลักสูตร
๓. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

^๑มาตรฐานระดับสากล รวมถึง ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ

^๒ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๘ ประการ ได้แก่ ๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒) ซื่อสัตย์สุจริต ๓) มีวินัย ๔) ใฝ่เรียนรู้ ๕) อยู่อย่างพอเพียง ๖) มุ่งมั่นในการทำงาน ๗) รักความเป็นไทย ๘) มีจิตสาธารณะ

เป้าประสงค์

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพ และมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดเป้าประสงค์ดังนี้

๑. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย และได้สมดุล และนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ

๒. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค

๓. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

๕. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบูรณาการการทำงาน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

๖. พื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นพิเศษ

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท

เป้าประสงค์ที่ ๑ นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและได้สมดุล และนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ

กลยุทธ์

๑. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท ให้มีประสิทธิภาพ

๒. ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสาธารณชน มุ่งพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมกับวัยทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นของนักเรียนที่สถานประกอบการต้องการ และที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในอนาคต เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยสู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย

๓. สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณ ในรูปแบบที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ รวมถึงระดับและประเภทของผู้เรียน

๔. ส่งเสริมการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคมท้องถิ่น และผู้เรียน

๕. ใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๖. จัดระบบนิเทศ ติดตามผล และรายงานผล ให้มีความเข้มแข็ง และต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม และหลากหลายมิติ เน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

๗. สนับสนุนให้มีการแนะแนวผู้เรียน ให้มีแรงจูงใจในการเรียน เพื่อการเรียนรู้และการมีอาชีพสุจริต เพื่อความมั่นคงในชีวิต ด้วยผู้แนะแนว ที่หลากหลาย เช่น ครู ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ทั้งที่เป็นผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้ที่ทำงานสถานประกอบการใน/นอกพื้นที่

๘. ส่งเสริมสนับสนุนการนำการทดสอบ O-NET การประเมินของ PISA และระบบการทดสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน

๙. ส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อรองรับการประเมินภายนอก

๑๐. จัดระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีการเรียนการสอน ทั้งวิชาสามัญ และวิชาชีพ เพื่อรองรับการมีอาชีพตั้งแต่การเรียนรู้ในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑๑. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร และภาษาอาเซียนอย่างน้อย ๑ ภาษา เพื่อรองรับการก้าวสู่ ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และสู่มาตรฐานสากล

๑๒. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกผู้เรียนที่จบการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อเรียนต่อ ให้มีวิธีการคัดเลือกที่หลากหลาย สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกเหนือจากการวัดความรู้ และความสามารถในการ สอบแข่งขัน

**ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึง
ครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ**

เป้าประสงค์ที่ ๒ ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษา
ขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค

เป้าประสงค์ที่ ๖ พื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
เป็นพิเศษ

กลยุทธ์

๑. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งใน
เชิงปริมาณและคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ

๒. สนับสนุนการบริหารจัดการงบประมาณ ประเภทเงินอุดหนุน
รายหัวให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แบบตามตัวผู้เรียน (Demand-
side Financing) มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่จัด
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

๓. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระดับ และทุกประเภท มีโอกาสเข้าเรียน
ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ เรียนจนจบหลักสูตร มีโอกาสเรียนต่อ มีอาชีพที่สุจริต
และมั่นคงในชีวิต

๔. สนับสนุนโรงเรียนดีมีคุณภาพ ทั้งในระดับประถมศึกษาและ
ระดับมัธยมศึกษา ให้เป็นโรงเรียนที่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งสู่
มาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด
อำเภอ ตำบล

๕. สนับสนุนให้โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในพื้นที่พิเศษมีโอกาสดัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ทั้งที่จัดเอง และสร้างความร่วมมือ
กับหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการสร้างอาชีพสุจริตให้กับผู้เรียน

๖. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบปกติ รูปแบบเพื่อความเป็นเลิศ รูปแบบเพื่อเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และรูปแบบการศึกษาทางเลือก จัดให้มีความเหมาะสมและเต็มศักยภาพของผู้เรียน และยังคงระดับคุณภาพตามมาตรฐาน

๗. ส่งเสริมสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีความเข้มแข็ง และต่อเนื่อง

๘. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วางแนวทางการดูแลช่วยเหลือ และจัดการศึกษาที่เหมาะสม แก่เด็กด้อยโอกาสที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร เช่น บุตรหลานของแรงงานต่างด้าว เด็กไร้สัญชาติ เด็กพลัดถิ่น เด็กต่างด้าว เด็กไทยที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา

เป้าประสงค์ที่ ๓ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

เป้าประสงค์ที่ ๖ พื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นพิเศษ

กลยุทธ์

๑. พัฒนาองค์ความรู้ และสมรรถนะของครู ผ่านการปฏิบัติจริงและการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

๑.๑ เผยแพร่องค์ความรู้ และแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม วิธีการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการคิด และการวัดประเมินผล ให้สามารถพัฒนาและประเมินผลนักเรียนให้มีคุณภาพตามศักยภาพเป็นรายบุคคล

๑.๒ พัฒนาครูที่มีอยู่ให้สามารถจัดการเรียนรู้ในวิชาที่โรงเรียนต้องการได้ด้วยตนเองหรือใช้สื่อเทคโนโลยี

๑.๓ ส่งเสริมระบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรโดยเขตพื้นที่การศึกษา และโดยเพื่อนครู ทั้งในโรงเรียนเดียวกัน หรือระหว่างโรงเรียน หรือภาคส่วนอื่น ๆ ตามความพร้อมของโรงเรียน

๑.๔ ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในพื้นที่ ทั้งในโรงเรียนเดียวกัน ระหว่างโรงเรียน หรืออื่น ๆ และในองค์กร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกหน่วยงาน

๑.๕ ส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อจัดการเรียนรู้ได้ในระดับดี

๒. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วน

๓. เสริมสร้างระบบแรงจูงใจ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจในการทำงาน สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

๓.๑ ยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่เป็นครูมืออาชีพ และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีผลงานเชิงประจักษ์ทั้งด้าน

๑) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้

๒) การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

๓) การมีจิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม

๓.๒ ส่งเสริมความก้าวหน้าของครู ให้มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น ให้สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและรายได้ของครู

๔. ประสานและสนับสนุนให้กับองค์กรและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมและจัดสรรครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน และสังคม

๔.๑ สร้างความตระหนักกับองค์กรที่มีบทบาทโดยตรงกับการบรรจุครูในพื้นที่ ถึงความจำเป็นต้องจัดสรรครูให้ตรงวิชาที่โรงเรียนขาดแคลน

๔.๒ สร้างค่านิยมสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ให้รับผิดชอบต่อผลด้านคุณภาพของการจัดการศึกษา

๔.๓ ประสานสถาบันอุดมศึกษาผลิตครูที่มีวิชาเอกตรงกับความต้องการและสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

เป้าประสงค์ที่ ๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

เป้าประสงค์ที่ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบูรณาการการทำงาน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

เป้าประสงค์ที่ ๖ พื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นพิเศษ

กลยุทธ์

๑. กระจายอำนาจและความรับผิดชอบ

๑.๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีความสามารถและมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ บูรณาการการทำงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนกลาง เพื่อส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพ ตามบริบทได้เพิ่มขึ้น

๑.๓ พัฒนาระบบติดตามตรวจสอบ การบริหารจัดการงบประมาณ
ที่มีประสิทธิภาพ

๑.๔ สร้างเครือข่าย/กลไกที่สามารถรับรู้ปัญหา และแก้ไขปัญหา
การบริหารจัดการงบประมาณที่ไม่เหมาะสม/ถูกต้อง ตามหลักธรรมาภิบาล
ได้อย่างรวดเร็ว

๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

๒.๑ เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา
ถึงความจำเป็น และประโยชน์ของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
ในการพัฒนาการศึกษา

๒.๒ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากร

๒.๒.๑ ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบถึงความต้องการ
ได้รับการช่วยเหลือของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนที่ขาดแคลน อยู่ในพื้นที่
ห่างไกลทุรกันดาร

๒.๒.๒ ประสานทุกภาคส่วนให้เข้ามาช่วยเหลือโรงเรียน
ที่มีความมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่มีความขาดแคลนมาก

๒.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ
หน่วยงานในสังกัด โดยประชาชนทุกภาคส่วน

๒.๓.๑ สร้างช่องทางรับฟังความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ/
เรื่องร้องเรียน ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

๒.๓.๒ ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชน เข้ามามีส่วนร่วมในการ
กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการทำงานของโรงเรียนในท้องถิ่น และหน่วยงาน
ในสังกัดมากขึ้น

๓. ส่งเสริมให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรบุคคล มีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

๓.๑ ส่งเสริมให้มีการเชิดชูเกียรติสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่นักเรียนในพื้นที่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น/อัตราการออกกลางคันลดลง/มีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง

๓.๒ สร้างช่องทางรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับองค์กร/องค์กรบุคคลที่เกี่ยวข้อง และติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

ผลผลิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังคงผลิตผลผลิตเดิม มี ๖ ผลผลิตได้แก่

- ๑) ผู้จบการศึกษาก่อนประถมศึกษา
- ๒) ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา
- ๓) ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย
- ๔) เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสมรรถภาพ
- ๕) เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๖) ผู้ที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพ

โดยมีหน่วยกำกับ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑๘๓ เขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๔๒ เขต และสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยปฏิบัติการการจัดการศึกษา เพื่อให้ภารกิจดังกล่าวสามารถตอบสนองสภาพปัญหาและรองรับการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายรัฐบาล

จุดเน้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดจุดเน้นการดำเนินการ
ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยแบ่งเป็น ๓ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ จุดเน้นด้านผู้เรียน

๑.๑ นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ สู่มาตรฐานสากล ดังต่อไปนี้

๑.๑.๑ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีความสามารถ
ด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านการใช้เหตุผลที่เหมาะสม

๑.๑.๒ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นต้นไปได้รับการส่งเสริม
ให้มีแรงจูงใจสู่อาชีพ ด้วยการแนะแนว ทั้งโดยครูและผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ
(ผู้ประกอบการ ศิษย์เก่า สถานประกอบการใน/นอกพื้นที่) และได้รับการพัฒนาความรู้
ทักษะที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพสุจริตในอนาคต

๑.๑.๓ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ
(O-NET) กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓

๑.๒ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี ประองดอง สมานฉันท์
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย ห่วงไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะ
และทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

๑.๒.๑ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ใฝ่ดี

๑.๒.๒ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ใฝ่เรียนรู้

๑.๒.๓ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่อย่างพอเพียง

๑.๒.๔ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่น
ในการศึกษา และการทำงาน

๑.๓ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริม และพัฒนา เต็มศักยภาพ

๑.๓.๑ เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคล
ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

๑.๓.๒ เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ
ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร และอัตลักษณ์แห่งตน

๑.๓.๓ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการส่งเสริม
ให้มีเป็นเลิศ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์
คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรี และศิลปะ

๑.๓.๔ นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว
สถานประกอบการ บุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และองค์กร
สังคมอื่น และการศึกษาทางเลือก ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

๑.๓.๕ เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครองและช่วยเหลือ
เป็นกรณีพิเศษ ได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยา ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

ส่วนที่ ๒ จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

๒.๑ ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ และสมรรถนะ ผ่านการปฏิบัติ
จริงและการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

๒.๑.๑ ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา
การคิด การวัดประเมินผลของครู ให้สามารถพัฒนาและประเมินผลนักเรียน
เป็นรายบุคคล

๒.๑.๒ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ในวิชาที่โรงเรียนต้องการ
ได้ด้วยตนเองหรือใช้สื่อเทคโนโลยี

๒.๑.๓ ครูได้รับการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยเขตพื้นที่
การศึกษา และโดยเพื่อนครู ทั้งในโรงเรียนเดียวกัน หรือระหว่างโรงเรียน
หรือภาคส่วนอื่น ๆ ตามความพร้อมของโรงเรียน

๒.๑.๔ ครูได้รับการช่วยเหลือให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในพื้นที่ ทั้งในโรงเรียนเดียวกัน ระหว่างโรงเรียน หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

๒.๑.๕ ส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อจัดการเรียนรู้ได้ในระดับดี

๒.๒ พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วน

๒.๓ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

๒.๔ องค์กรและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมและจัดสรรครู ทรัพยากร และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาบรรจุใหม่/ย้ายไปบรรจุ มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ชุมชนและสังคม

ส่วนที่ ๓ จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

๓.๑ สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน (Participation and Accountability)

๓.๑.๑ โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอก และที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ได้รับการแก้ไขแทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และเป็นผู้ประสานงานหลัก ให้โรงเรียนทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๒ สถานศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และการมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

๓.๑.๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน มีระบบการนิเทศ เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลสถานศึกษาและครูที่เข้มแข็ง

๓.๑.๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชิดชูเกียรติโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น/อัตราการออกกลางคันลดลง/มีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง

๓.๑.๕ องค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เร่งรัดและติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็ง เป็นกัลยาณมิตร

๓.๒ สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

๓.๒.๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๓.๒.๒ สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายใน ได้ระดับมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหรือผ่านการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

บทที่ ๓

การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรของรัฐขนาดใหญ่ ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ ให้บริการแก่ประชาชนจำนวนมาก หลากหลาย และเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้าง ภารกิจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศสูง การดำเนินการตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สำเร็จ จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้รับบริการ ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ปัจจัยสู่ความสำเร็จและแนวทางการดำเนินการที่สำคัญที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ดังนี้

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

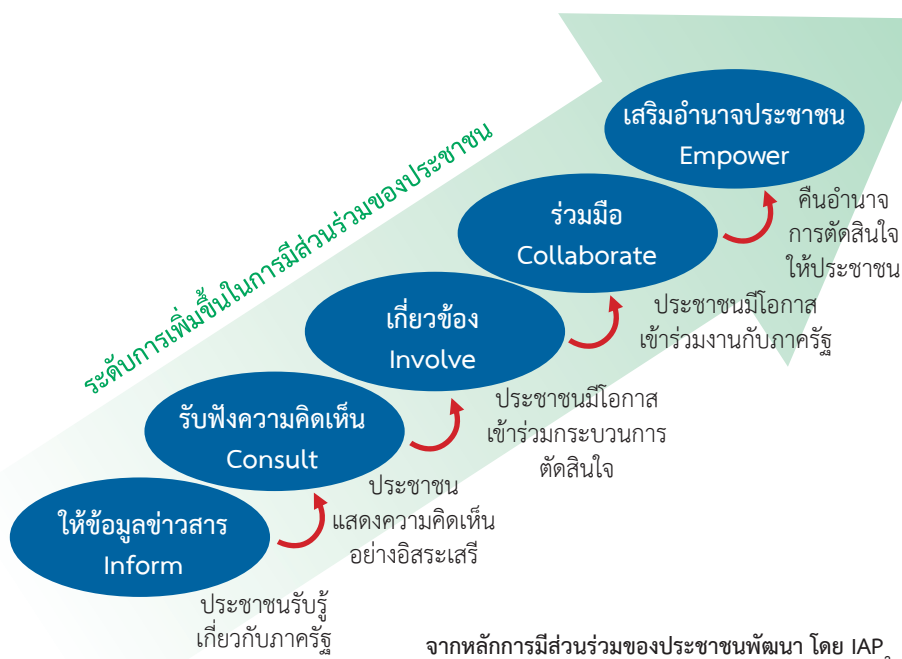
๑. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๘ กำหนดให้ “สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” โดยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงมีความหมายครอบคลุม ทั้งการเข้ามามีส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน (participate) การเข้ามามีความร่วมมือร่วมใจ เพื่อพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุวัตถุประสงค์ (collaborate) และการประสานการทำงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ (coordinate)* แสดงดังภาพต่อไปนี้

*สุรัสวดี ศิลปะอนันต์ (๒๕๕๖). บรรยายหัวข้อ “ทิศทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต” ในการประชุมเสวนา ข้อเสนอแนะนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมปรีซ์พาเลซ มหานคร กรุงเทพมหานคร จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ซึ่งการมีส่วนร่วม จะต้องเกิดขึ้นภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง เขตพื้นที่ และโรงเรียน รวมไปถึงระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับกับองค์กรอื่น ๆ ภายนอก อีกด้วย เช่น กระทรวงมหาดไทย องค์กรเอกชน องค์กรศาสนา และภาคประชาชน โดยเมื่อถึงระดับพื้นที่และโรงเรียน การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนจะมีบทบาทสูง ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้เป็นระดับต่าง ๆ ๕ ระดับ ดังภาพต่อไปนี้^๑

^๑ประยูร อัครบวร (๒๕๕๒). การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. หน้า ๕๐.

๒. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเกิดความตระหนักในความรับผิดชอบต่อนักเรียน

เนื่องจากการพัฒนาคนที่สมบูรณ์ต้องพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข^๑ ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม และเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา รวมไปถึงเมื่อนักเรียนอยู่นอกโรงเรียนด้วย จึงจำเป็นที่จะต้องให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ตั้งแต่ผู้ปกครอง ชุมชน ครู และผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรทางการศึกษาทั้งในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และข้าราชการในส่วนกลาง สื่อมวลชน และภาคส่วนอื่น ๆ ของสังคม เกิดความตระหนักว่า ตนเองมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาของนักเรียน ซึ่งในปัจจุบันแม้จะเป็นเพียงเด็ก และเยาวชน แต่ในอนาคตจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องมีคุณภาพ เพื่อจะสามารถรับผิดชอบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute : TDRI) ได้เสนอบทบาทและหน้าที่ที่แต่ละภาคส่วนสามารถดำเนินการได้ เพื่อยกระดับความรับผิดชอบต่อระบบการศึกษา ดังตารางต่อไปนี้^๒

^๑พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๖

^๒มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (๒๕๕๖). รายงานฉบับสมบูรณ์ : การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดความรับผิดชอบ. หน้า ๕.

ภาคส่วน	บทบาทและหน้าที่
หน่วยงานภาครัฐ เช่น สพฐ. กศศ. และ สทศ.	- การปรับปรุงกรอบหลักสูตรแกนกลางใหม่ และกระบวนการคัดเลือกสื่อ เทคโนโลยี และตำราเรียน - การกำหนดกรอบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาและการประเมินผลงานครูโดยให้เชื่อมโยงกับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนเป็นสำคัญ - การปรับปรุงระบบฝึกอบรมและพัฒนาครู - การอำนวยความสะดวกและสร้างกลไกให้ผู้ปกครองและสังคมสามารถกำกับและตรวจสอบโรงเรียนได้ง่ายขึ้น ดังเช่น การปรับปรุงข้อสอบมาตรฐานให้มีคุณภาพและการเปิดเผยข้อมูลผลการสอนระดับโรงเรียนซึ่งเป็นแกนหลักของการสร้างความรับผิดชอบ - การปรับการเงินเพื่อการศึกษาให้เป็นเงินอุดหนุนรายบุคคลมากขึ้น และการกำหนดมาตรการเพื่อสนับสนุนการระดมทุนของโรงเรียน - การสนับสนุนให้โรงเรียนและครู ได้พัฒนาตามผลการประเมิน
โรงเรียน ผู้บริหาร และครู	- การจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนและรับผิดชอบต่อกระบวนการเรียนการสอน และรับผิดชอบต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนและห้องเรียน
ผู้ปกครอง ชุมชน/ ท้องถิ่น	- การติดตามดำเนินงานและผลงานของโรงเรียน สพท. และ สพฐ. และการเรียกร้องนโยบายการศึกษาต่อ สพฐ. และ สพท. ร่วมกันกำหนดทักษะที่ต้องการ

การส่งเสริมให้หลักการและปัจจัยสู่ความสำเร็จดังกล่าวขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้ จำเป็นต้องมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๑. บูรณาการการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับทั้งหน่วยงานทุกระดับในสังกัด และหน่วยงาน รวมทั้งภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น

๒. ดำเนินการชี้แจง ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้บุคลากร หน่วยปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ได้รับทราบอย่างชัดเจนเพื่อการมีส่วนร่วม และสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. พัฒนาศักยภาพของครู บุคลากรทางการศึกษาต่าง ๆ และข้าราชการในส่วนกลาง ให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งปฏิบัติงานด้วยเทคนิควิธีการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจ ด้วยการยกย่องชมเชยให้รางวัล เมื่อสามารถดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จ

๔. พัฒนาระบบ/เกณฑ์การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่มากขึ้น

๕. พัฒนาระบบการติดตามการดำเนินงาน ทั้งการดำเนินงานตามนโยบาย และการติดตามการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้การทำงานทั้งในส่วนกลาง และในพื้นที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ภาคผนวก ก

สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

“สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

พันธกิจ

๑. สร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพทุกคนมีความมั่นคงในชีวิตได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วม ในกระบวนการพัฒนาภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใสเป็นธรรม

๒. พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรมเรียนรู้ตลอดชีวิตมีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง

๓. พัฒนากิจการการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ปรับโครงสร้างการผลิต และการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมพร้อมสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๔. สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเป็นสังคมสันติสุข
๒. เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกายใจสติปัญญา อารมณ์คุณธรรมจริยธรรมและสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ
๓. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพคุณภาพและยั่งยืน มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญาวัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ในภูมิภาคอาเซียนมีความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ
๔. เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ

เป้าหมายหลัก

๑. ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำ ในสังคมลดลงสัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลงและดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่า ๕.๐ คะแนน
๒. คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีสุขภาวะดีขึ้นมีคุณธรรมจริยธรรมและสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น

๓. เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๐ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ให้มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐.๐

๔. คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

ตัวชี้วัด

๑. ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข ดัชนีความสงบสุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐.๐ กับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำร้อยละ ๑๐.๐ สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจน สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมและดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน

๒. จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมสัดส่วนประชากรที่เข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาอัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ และดัชนีความอบอุ่นของครอบครัว

๓. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเพื่อผลิตภาพการผลิต รวมอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

๔. คุณภาพน้ำและอากาศร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ และสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหัวเปรียบเทียบกับลำดับขั้นการพัฒนา ที่แสดงโดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมให้ความสำคัญกับ

๑.๑ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยควบคู่กับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเองมุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีฐานการพัฒนาที่ทั่วถึงและยั่งยืนพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากขึ้น ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความเป็นธรรมปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบให้สนับสนุนการกระจายรายได้และเป็นเครื่องมือสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรและการถือครองทรัพย์สินพัฒนาการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมบทบาทของ ภาคธุรกิจเอกชนในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแก่คนในสังคมไทย รวมทั้งยกระดับคุณภาพระบบการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมทุกคนอย่างทั่วถึงสอดคล้องกับ ความต้องการและความจำเป็น

๑.๒ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศมุ่งพัฒนาระบบบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงการจัดหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยการเข้าถึงระบบสาธารณสุขโปภคพัฒนาระบบสวัสดิการทางสังคมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพพัฒนาระบบการเงินฐานรากและระบบการออมที่หลากหลายเสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย และพัฒนาระบบฐานข้อมูลในการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมประชาชนทุกคนตามสิทธิและสามารถเข้าถึงบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิต ในสังคมและมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจสังคมและการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเองสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ส่งเสริมให้ภาคเอกชนภาคประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมพัฒนามาตรฐานระบบการคุ้มครองผู้บริโภคเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคส่งเสริมบทบาทสตรีในระดับการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

๑.๔ การสานสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคมและเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพโปร่งใสมีระบบตรวจสอบและการรับผิดชอบที่รัดกุมโดยสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคมส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองที่มีธรรมาภิบาล นำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสมเสริมสร้างระบบบริหารราชการให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพมีระบบถ่วงดุลอำนาจการตรวจสอบที่เข้มงวดและรอบด้านพัฒนาข้าราชการให้มีคุณภาพสูงมีคุณธรรมจริยธรรมทางอาชีพและมีความรับผิดชอบปฎิรูปการเมืองไทย ทั้งระบบให้เป็นประชาธิปไตยของมวลชนสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรมและเพิ่มช่องทางการรับข้อร้องเรียนและให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมรวมทั้งสนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่นและสังคมออนไลน์ให้เป็นพลังหนุนเสริมการพัฒนา

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน
ให้มีความสำคัญกับ

๒.๒ การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง
มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้
ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการใฝ่รู้พัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่อง
ตลอดชีวิตต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิดสร้างสรรค์
ปลูกฝังการพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นและจิตใจที่มีคุณธรรมซื่อสัตย์
มีระเบียบวินัยพัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถ
ประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานและ
เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสร้างจิตสำนึกให้คนไทย
มีความรับผิดชอบต่อสังคมเคารพกฎหมายหลักสิทธิมนุษยชนสร้างค่านิยม
การผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเรียนรู้การรองรับการเปลี่ยนแปลง
ที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

๒.๓ การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม
โดยสร้างเสริมสุขภาพคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ
พัฒนาความรู้และทักษะ ในการดูแลสุขภาพของตนเองครอบครัวชุมชนสร้างการมี
ส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพควบคู่กับการพัฒนา
ระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพพร้อมทั้งการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก
การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศการพัฒนาศูนย์กลางด้านสาธารณสุข
ให้เหมาะสมทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากรตลอดจนการใช้มาตรการ
การเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๒.๔ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมุ่งสร้างกระแสสังคม
ให้การเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนมีนิสัยใฝ่รู้รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก

และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ของคนต่างวัยควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคลชุมชนประชาชนและสื่อทุกประเภท เป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายรวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒.๕ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมเป็นการ เสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาบทบาทของสถาบันหลักทางสังคมให้เอื้อต่อ การพัฒนาคนสร้างค่านิยมให้คนไทยภูมิใจในวัฒนธรรมไทยและยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดและ สร้างความเป็นเอกภาพในสังคมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับ ประชาคมโลกโดยเฉพาะประชาคมอาเซียนให้เกิด การไหลเวียนทางวัฒนธรรม ในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร

๓. ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตรความมั่นคงของอาหาร และพลังงาน ให้ความสำคัญกับ

๓.๑ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตร ให้เข้มแข็งและยั่งยืนฟื้นฟูและส่งเสริมค่านิยมวัฒนธรรมที่ดีและวิถีชีวิต ทางการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๓.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร สนับสนุน การผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่พัฒนาและเสริมสร้าง องค์ความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เหมาะสมทางการเกษตร รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการผลิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่ เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

๓.๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต สนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหารและพลังงานส่งเสริมสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้ร่วมทำการศึกษาวิจัย กับภาคเอกชน

๓.๕ การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพ ในระดับครัวเรือนและชุมชนโดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกต้นไม้และปลูกป่า โดยชุมชน และเพื่อชุมชนเพิ่มขึ้นส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรด้วยระบบ เกษตรยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสนับสนุนให้มีการจัดการ และเผยแพร่องค์ความรู้และการพัฒนาด้านอาหารศึกษา ทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึงรวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เหมาะสมของบุคคลและชุมชน สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตและการบริโภคที่เกื้อกูลกันในระดับชุมชน ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันส่งเสริมการนำวัตถุดิบทางการเกษตรที่ผลิตได้ในชุมชน และที่เหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนในชุมชน

๓.๖ การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุน การพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตรด้วยการปลูกจิตสำนึกในการ ใช้พลังงานชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๓.๗ การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง ด้านอาหารและพลังงานโดยสนับสนุนบทบาทของเกษตรกรเครือข่าย ประชาชนชาวบ้านภาคเอกชนและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และวางแผนการผลิต ทางเกษตรปรับกระบวนการทำงานของหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการร่วมมือ และบูรณาการการทำงานอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหาร และพลังงานตั้งแต่การผลิตการตลาดไปจนถึงการบริโภคพัฒนากฎหมาย

ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการเกษตรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ
ทั้งในระดับ พหุภาคีและทวิภาคีโดยเฉพาะประชาคมอาเซียนที่ก่อให้เกิด
ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

๕. ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค
เพื่อความมั่นคง ทางเศรษฐกิจและสังคมให้มีความสำคัญกับ

๕.๑ การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ
ในระดับสากล

๕.๒ การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนา
ภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่นส่งเสริมศักยภาพด้านวิชาการและ
เครือข่ายของสถาบันการศึกษาของไทยที่สร้างความใกล้ชิดและปฏิสัมพันธ์
กับประเทศในอนุภูมิภาค

ภาคผนวก ข

วัตถุประสงค์และแนวนโยบายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๙)

เป็นกรอบการดำเนินการตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์และแนวนโยบาย^๑ ดังนี้

วัตถุประสงค์ ๑

พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานของการพัฒนา

แนวนโยบาย ๑.๑ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกกระดับและประเภทการศึกษา

แนวนโยบาย ๑.๒ ปลุกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและมีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่น ในการปกครองระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข และรังเกียจการทุจริตต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

แนวนโยบาย ๑.๓ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคน ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ได้มีโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ยากจน อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ทุรกันดาร

^๑สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๓). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒-ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑). กรุงเทพฯ : สกศ. พิมพ์ครั้งที่ ๓

แนวนโยบาย ๑.๔ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและร่วมมือกับนานาประเทศ

แนวนโยบาย ๑.๕ พัฒนามาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบประกัน คุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

แนวนโยบาย ๑.๖ ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและ มาตรฐาน มีคุณธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์ ๒

สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้

แนวนโยบาย ๒.๑ ส่งเสริมการจัดการศึกษาอบรม และเรียนรู้ของสถาบันศาสนา และสถาบันสังคม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

แนวนโยบาย ๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายภูมิปัญญา และการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม พลศึกษา กีฬา เป็นวิถีชีวิตอย่างมีคุณภาพ และตลอดชีวิต

แนวนโยบาย ๒.๓ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา พัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้ และสร้างกลไกการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

วัตถุประสงค์ ๓

พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคม คุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้

แนวนโยบาย ๓.๑ พัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวนโยบาย ๓.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยเร่งรัด กระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวนโยบาย ๓.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วน ของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษา

แนวนโยบาย ๓.๔ ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ และการลงทุน เพื่อการศึกษา ตลอดจนบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวนโยบาย ๓.๕ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา พัฒนาความเป็นสากล ของการศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกัน สามารถอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน

ภาคผนวก ค

เป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้การปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑)

เป้าหมายยุทธศาสตร์ ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาไทย
ภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑^{*} กำหนดไว้ ดังนี้

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อ ๑

คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพ และได้มาตรฐานระดับสากล

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติ
มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า ร้อยละ ๕๐

๑.๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น
เป็นไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (ผลทดสอบ PISA)

๑.๓ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี

๑.๔ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี

๑.๕ สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา : สามัญ
ศึกษาเป็น ๖๐ : ๔๐

๑.๖ ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีคุณภาพระดับสากล และ
เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

๑.๗ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย (อายุ ๑๕-๕๙ ปี) เพิ่มขึ้นเป็น
๑๒ ปี

^{*}สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, เป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้การปฏิรูปการศึกษา
ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑) กรุงเทพฯ : สกศ.)

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อ ๒

**คนไทยใฝ่รู้ : สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่านและแสวงหาความรู้
อย่างต่อเนื่อง**

๒.๑ ผู้เรียนทุกระดับการศึกษา ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕ มีทักษะในการ
แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รักการ เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ อัตราการรู้หนังสือของประชากร (อายุ ๑๕-๖๐ ปี) เป็นร้อยละ ๑๐๐

๒.๓ ผู้เข้ารับบริการในแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้นปีละอย่างน้อยร้อยละ ๑๐

๒.๔ คนไทยใช้เวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานโดยเฉลี่ย
อย่างน้อยวันละ ๖๐ นาที

๒.๕ สัดส่วนผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ต่อประชากรอายุ ๖ ปีขึ้นไป
เป็นร้อยละ ๕๐

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อ ๓

**คนไทยใฝ่ดี : มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์
เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย**

๓.๑ ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕ มีคุณธรรม
จริยธรรม และมีความเป็นพลเมือง

๓.๒ จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน ลดลงร้อยละ ๑๐ ต่อปี

๓.๓ จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ที่ตั้งครุฑ ลดลงร้อยละ ๑๐ ต่อปี

๓.๔ จำนวนเด็กและเยาวชนเข้ารับการบำบัดยาเสพติดลดลงร้อยละ ๑๐
ต่อปี

๓.๕ สัดส่วนคนไทยที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรม
ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อ ๔

คนไทยคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาได้ : มีทักษะในการคิดและปฏิบัติ
มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถ
ในการสื่อสาร

๔.๑ ผู้เรียนในระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕ มีความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์

๔.๒ ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษา มีสมรรถนะเป็นที่
พึงพอใจของผู้ใช้ และมีงานทำภายใน ๑ ปี รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น

๔.๓ กำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เพิ่มขึ้น
เป็นร้อยละ ๖๕ และมีสมรรถนะทางวิชาชีพตามมาตรฐาน

ภาคผนวก ง

ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

ในสหรัฐอเมริกา โดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเสนอกรอบความคิด เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบไปด้วยสาระวิชาหลัก ความรู้ ทักษะ และระบบส่งเสริมการเรียนรู้ (อ้างอิงโดยมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๕๖)^๑ ดังนี้

สาระวิชาหลัก (core subjects) : ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะ การใช้ภาษา ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง

ความรู้สำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ (๒๑st Century Themes) : ความรู้เรื่องโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ ด้านพลเมือง ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) : ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและ การร่วมมือทำงาน

ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media, and Technology Skills) : ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านสื่อ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

^๑มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (๒๕๕๖). รายงานฉบับสมบูรณ์: การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดความรับผิดชอบ หน้า ๕.

ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) : ความยืดหยุ่น
และความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง ทักษะทางสังคม
และทักษะข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ และความเป็นผู้นำ
และความรับผิดชอบ

ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ : มาตรฐานและการประเมิน
หลักสูตรและวิธีการสอน การพัฒนาวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

ภาคผนวก จ

แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์*

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เช่น

๑. บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ
๒. จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
๓. จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
๔. ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน

แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นสามารถพัฒนาได้โดยการนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่าง ๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน ดังนี้

*สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๓). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. ฉบับใช้ในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

๑. รักษา ศาสน์ กษัตริย์

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่ม สาระ	กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตร ประจำวัน
๑.๑ เป็น พลเมืองดี ของชาติ	๑.๑.๑ ยืนตรงเคารพของชาติ ร้องเพลงชาติและอธิบายความหมาย ของเพลงชาติได้ถูกต้อง	✓	✓		✓
	๑.๑.๒ ปฏิบัติตนตามสิทธิและ หน้าที่พลเมืองดีของชาติ	✓	✓		✓
	๑.๑.๓ มีความสามัคคี ประองดอง	✓	✓	✓	✓
๑.๒ ชำรงไว้ ซึ่งความเป็น ชาติไทย	๑.๒.๑ เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองดอง ที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และสังคม	✓	✓	✓	✓
	๑.๒.๒ หวงแหน ปกป้อง ยกย่อง ความเป็นชาติไทย	✓	✓	✓	✓
๑.๓ ศรัทธา ยึดมั่นและ ปฏิบัติตน ตามหลักของ ศาสนา	๑.๓.๑ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ที่ตนนับถือ	✓	✓	✓	✓
	๑.๓.๒ ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนาที่ตนนับถือ	✓	✓	✓	✓
	๑.๓.๓ เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน	✓	✓	✓	✓
๑.๔ เคารพ เทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์	๑.๔.๑ มีส่วนร่วมหรือจัดกิจกรรม ที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์	✓	✓	✓	✓
	๑.๔.๒ แสดงความสำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณของ พระมหากษัตริย์	✓	✓	✓	✓
	๑.๔.๓ แสดงออกซึ่งความจงรัก ภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์	✓	✓	✓	✓

๒. ชื่อสัต์ยสุจริต

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่ม สาระ	กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตร ประจำวัน
๒.๑ ประพฤติ ตรงตาม ความเป็นจริง ต่อตนเอง ทั้งทางกาย วาจา ใจ	๒.๑.๑ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและ เป็นจริงปราศจากความลำเอียง	✓	✓	✓	✓
	๒.๑.๒ ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึง ความถูกต้องละเอียดและเกรงกลัว ต่อการกระทำผิด	✓	✓		✓
	๒.๑.๓ ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา	✓	✓		✓
๒.๒ ประพฤติ ตรงตาม ความเป็นจริง ต่อตนเอง ทั้งทางกาย วาจา ใจ	๒.๒.๑ ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงาน ของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	✓	✓	✓	✓
	๒.๒.๒ ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความ ซื่อตรง	✓	✓		✓
	๒.๒.๓ ไม่หาประโยชน์ในทาง ที่ไม่ถูกต้อง	✓	✓		✓

๓. มีวินัย

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่ม สาระ	กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตร ประจำวัน
๓.๑ ปฏิบัติ ตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียนและ สังคม	๓.๑.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของ ครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	✓	✓	✓	✓
	๓.๑.๒ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน	✓	✓	✓	✓

๔. ใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่มสาระ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตรประจำวัน
๔.๑ ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน	✓	✓		✓
	๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้	✓	✓		✓
	๔.๑.๓ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	✓	✓	✓	✓
๔.๒ แสดงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม	๔.๒.๑ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓
	๔.๒.๒ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้	✓	✓	✓	✓
	๕.๒.๓ แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	✓	✓	✓	✓

๕. อยู่อย่างพอเพียง

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่ม สาระ	กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตร ประจำวัน
๕.๑ ดำเนินชีวิต อย่างพอประมาณ มีเหตุผลรอบคอบ มีคุณธรรม	๕.๑.๑ ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัดคุ้มค่า และเก็บรักษา ดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลา อย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓
	๕.๑.๒ ใช้ทรัพยากรของส่วนรวม อย่างประหยัดคุ้มค่า และเก็บรักษา ดูแลอย่างดี	✓	✓		✓
	๕.๑.๓ ปฏิบัติตนและตัดสินใจ ด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล	✓	✓		✓
	๕.๑.๔ ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัย เมื่อผู้อื่นกระทำความผิดพลาด	✓	✓	✓	✓
๕.๒ มีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี ปรับตัว เพื่ออยู่ในสังคม ได้อย่างมี ความสุข	๕.๒.๑ วางแผนการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐาน ของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร	✓	✓	✓	✓
	๕.๒.๒ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับ และปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	✓	✓	✓	✓

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่มสาระ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตรประจำวัน
๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน	๖.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	✓	✓	✓	✓
	๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	✓	✓	✓	✓
	๖.๑.๓ ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓
๖.๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	๖.๒.๑ ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	✓	✓	✓	✓
	๖.๒.๒ พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	✓	✓	✓	✓
	๖.๒.๓ ขึ้นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	✓	✓		✓

๗. รักความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่ม สาระ	กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตร ประจำวัน
๗.๑ ภาคภูมิใจใน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความ กตัญญูทวดเวท	๗.๑.๑ แต่งกายและมีมารยาท งดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูทวดเวทต่อผู้มีพระคุณ	✓	✓	✓	✓
	๗.๑.๒ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย	✓	✓	✓	
	๗.๑.๓ ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่น ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย	✓	✓	✓	
๗.๒ เห็นคุณค่า และใช้ภาษาไทย ในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	๗.๒.๑ ใช้ภาษาไทยและเลขไทย ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	✓	✓	✓	✓
๗.๓ อนุรักษ์ และสืบทอด ภูมิปัญญาไทย	๗.๓.๑ นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้ เหมาะสมในวิถีชีวิต	✓	✓	✓	✓
	๗.๓.๒ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ภูมิปัญญาไทย		✓	✓	
	๗.๓.๓ แนะนำ มีส่วนร่วมในการ สืบทอดภูมิปัญญาไทย	✓	✓	✓	✓

๘. มีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่มสาระ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตรประจำวัน
๘.๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	๘.๑.๑ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ	✓	✓	✓	✓
	๘.๑.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน	✓	✓	✓	✓
	๘.๑.๓ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	✓	✓	✓	✓
๘.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	๘.๒.๑ ดูแล รักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	✓	✓	✓	✓
	๘.๒.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์	✓	✓	✓	
	๘.๒.๓ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	✓	✓	✓	

ภาคผนวก ก

จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เส้นทางสู่ความสำเร็จ การปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่สอง
“เพื่อคุณภาพเด็กไทย คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ก้าวไกลสู่สากล เป็นพลเมืองที่สมบูรณ์”

ภาคผนวก ข

SWOT สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ ทั้งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มคน ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑. บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตั้งแต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เจ้าหน้าที่ด้านนโยบายและแผน ศึกษาพิเศษ และเจ้าหน้าที่ด้านอื่นๆ

๒. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในเขตพื้นที่ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน บริษัท/ห้างร้าน/สถานประกอบการ ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา องค์กรศาสนา หน่วยงานรัฐอื่น ๆ

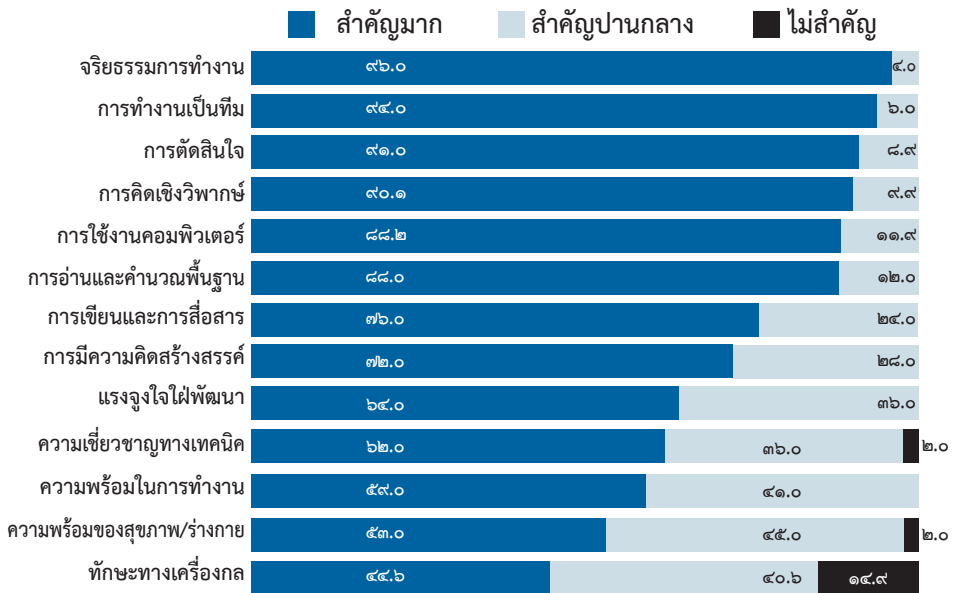
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประมวล และวิเคราะห์แบบสอบถามดังกล่าว สรุปเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นดังนี้

ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
จุดแข็ง ๑. บุคลากรมีความสามารถ ๒. องค์กรมีเครือข่ายกระจายอยู่ทั่วประเทศ ๓. การกิจของหน่วยงานเป็นที่ตระหนักว่ามีความสำคัญต่อประเทศ ๔. โครงสร้างชัดเจน มีภาระงานชัดเจน ๕. สื่อเทคโนโลยีที่หน่วยงานในสังกัดได้รับความทันสมัย	โอกาส ๑. ได้รับงบประมาณมาก ๒. นโยบายสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น เน้นการปฏิบัติที่โรงเรียน เน้นคุณภาพส่งเสริมการศึกษาให้เท่าเทียมชัดเจน ๓. ความทันสมัยของเทคโนโลยีในสังคมช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สอดคล้องกับศักยภาพมากขึ้น/ช่วยโรงเรียนทำงานได้รวดเร็ว ๔. ทุกภาคส่วนตื่นตัว/มีส่วนร่วมในการจัดมากขึ้น ๕. เครือข่ายการทำงานทั่วประเทศ จึงมีช่องทางรับฟังความคิดเห็นที่กว้างและลึก ๖. การทำงานมีกฎหมายรองรับ

ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก
จุดอ่อน ๑. โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากไม่พร้อมจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพ ๒. โครงสร้างส่วนกลางซ้ำซ้อนขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ๓. บุคลากรทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ ๔. การกระจายอำนาจจากส่วนกลางยังเป็นไปอย่างจำกัด ๕. มีการปรับเปลี่ยนนโยบายบ่อย ๖. การใช้สื่อยังไม่คุ้มค่า ๗. งบประมาณบุดหนุนนักเรียนรายบุคคล/ซ่อมแซมอาคาร/ครุภัณฑ์ยังไม่เพียงพอ ๘. ขาดครูเฉพาะทาง	อุปสรรค ๑. ค่าครองชีพสูงผู้ปกครอง/ประชาชนร่วมมือในการจัดน้อยลง ๒. เปลี่ยนรัฐมนตรีบ่อยเกินไปทำให้นโยบายไม่ต่อเนื่อง ๓. การเมืองแทรกแซงการบริหารจัดการด้านงบประมาณ และบุคลากร ๔. ขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรม ๕. ปัญหาสังคม/อบายมุข/สื่อไม่สร้างสรรค์ ๖. การดำเนินการบางเรื่องยังขาดกฎหมายรองรับ

ภาคผนวก ข

คุณสมบัติของพนักงานที่ผู้บริหารสูงสุดของภาคเอกชน
ที่เป็นสมาชิกสภาธุรกิจ ของสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญ
(ข้อมูล ณ พฤษภาคม ๒๕๕๖)

ที่มา : ดัดแปลงมาจาก Chart ๔ หน้า ๗-๘ ใน *The Business Council Survey of Chief Executive*.
เขียนโดย The Conference Board แหล่งข้อมูล http://www.thebusinesscouncil.org/assets/TCB_BCS_MAY_๒๐๑๓.pdf วันที่ได้รับข้อมูล ๓ เมษายน ๒๕๕๗

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

นายสุรัฐ ศิลปอนันต์
นายมงคล รอดคล้าย
นางอ่องจิต เมธยะประสาท
นายโรจนะ กฤษเจริญ

ประธานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะทำงาน

นายอำนาจ วิทยานวัติ
นางกฤษณา สว่างแสง
นางกุสุมา ไพนสติ์
นางเพ็ญศรี วิจารณ์
นางสาวเพ็ญสุภา ชัยโชติกุลชัย
นางปัทมา ปันทังกูร
นางจรินทร์ พุ่มพวง
นายวิโรจน์ ฐานมาศ
นายพงษ์พิสุทธิ์ นาคะสิงห์
นางสาวสุกัลยา ปาสาบุตร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณาธิการ

นางกฤษณา สว่างแสง
นางปัทมา ปันทังกูร
นายพงษ์พิสุทธิ์ นาคะสิงห์

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

